

Hétfői

Friss Újság

Felelős szerkesztő:

Dr. Gara Ernő

(független politikai hetilap)

Telefon 304. Szerkesztőség
és kiadóhivatal Str. Mihai
Viteazul (Rákóczi-u.) 16. sz

Pro és kontra

lehet hozzá szólni, hogy helyes-e ha az állam beleavatkozik a kereskedelem szabadságába és kényszerintézkedéseket fogadatosít a mutatózó válságok eliminálására. Adódnak helyzetek, amikor pillanatnyilag szükségszerűnek látszik a beavatkozás, de az eredmények mindig azt mutatják, hogy a kényszerintézkedések nem célravezetőek. Viszont ha kényszerintézkedések huzamosabb idő óta fennállanak, azoknak átmenet nélkül visszavonása is válságokat idéz elő. Két ilyen szélsőséges intézkedés történt mostanában Romániában: az egyik a szabadabb lett kenyér makszimálása és rekvirálása, a másik a csaknem egy évtized óta láncban tartott üzlethelyiségeknek átmenet nélkül való korlátlan felszabadítása. Mind a két intézkedés bár az egyik a kereskedelem kötöttségének jobb szélső, a másik a kereskedelem szabadságának bal szélső ellentétes oldalán áll, egyaránt veszedelmes az állami életünk konszolidációja szempontjából. A kenyér megrendszabályozása egészen bizonyosan kenyérinséget von maga után és nagy ballépés a kormány részéről a kenyérgyártás megdőlésének ezt a módját választani ahelyett, hogy ha szükség mutatkozik a kivett illetőleg léptetne életbe okos, célszerű megszorításokat. Ugyanilyen nagy ballépés az üzlethelyiségek átmenet nélkül való felszabadítása, mert tíz éves rabság után fokozatosan kell hozzá szokni a szabadsághoz, különben halálos veszedelmet rejt a hirtelen ránknyitott börtön ajtó. Tessék évenként a viszonyokhoz alkalmazkodó fokozatos emelkedéssel elérni engedni az üzlethelyiségek békébeli árának megfelelő paritást és ha ez egy-két esztendő alatt megtörténik, akkor minden nagyobb rázkódással nélkül le hullhat a lánc az üzlethelyiségekről. Sem indokolatlan kötöttség tehát, sem hirtelen szabadság, a kettő között okos, céludatos a reális viszonyokhoz alkalmazkodó kormányzás — ezt várják az ország érdekeit szem előtt tartó kormánytól.

Mi van azzal a „fekete szesszel“?

Hivatalos nyilatkozat az adózatlan szesz ügyében.

Az erdélyi sajtóban nagy leplező cikkek jelentek meg az elmúlt héten arról, hogy a Nagykároly — Szatmár — Máramaros vonalon nagymennyiségű ugynevezett adózatlan feketeszesz került forgalomba. Erre vonatkozólag kaptuk és teljes terjedelmében közöljük a pénzügyigazgatóság egyik a szesz ellenőrzésével megbízott főtisztviselőjének a nyilatkozatát:

»A szeszgyárakban úgy a pénzügyigazgatóság mint a kerületi inspector részéről Szatmár megyében a legszigorubb ellenőrzés gyakoroltatik. A gyárakban állandóan a rendes és váratlan vizsgálatok válik egy mást és a gyáraknak a szeszgyártásra szánt összes nyersanyaga a legszigorubbban nyilvánlatatik. Az ellenőrzésre hivatott magassabrangú és megbízható tisztviselők folytonosan cserélődnek egy ellenőr ugyanazon gyárban kétszer egymásután felülvizsgálattal nem teljesíthet. A gyárokkal való összejátszás vádjá amilyen bántó a régi önértékes tisztviselőkre nézve ép olyan képtelenség is. A szesz mérőgép lezárásakor használt prések a pénzügyigazgató által őriztetnek külön záros kasszában és azt az ellenőrző tisztviselő csak a leszámolás napjára veszi magához, a felülvizsgálat megejtése után azonnal átadja elzárás végett a pénzügyigazgatónak. Hogy képzelhető el, hogy néhány óra alatt, a gyárossal összejátszva az összes gyári alkalmazottak szemelátára a mérőgépet működésében az ellenőrző tisztviselő megakadályozhassa? Még feltevésnek is képtelenség!

Különbek évek lefolyása óta itt Szatmár megyében egyetlen szabálytalanság vagy visszaélés nem észleltetett és egyetlen gyáros vagy gyári alkalmazott büntetést nem kapott. Ez nem a lanyha de igenis a szigorúság gyakori ellenőrzés eredménye, mit a pénzügyminiszterium kiküldöttjén kívül régi, kipróbált és szakavatott tisztviselők teljesítenek.

Az államjövödelme pedig

szeszadó címen Szatmár megyében az elmúlt 1923 évet szembeállítva az 1924 évvel 19 millió — 27 millió tehát 8 millióval több az előző évvel szemben. Közben szeszadó emelés nem volt, tehát a számok beszélnék.

»Fekete szesszel« való üzérkedés meséje Szatmárt és Nagykárolyt illetőleg rosszakaratú sugalmazás.

A nagykárolyi pénzügyigazgatóságnál ily irányú feljelentések alapján semmiféle vizsgálatok nem folynak, mert export szesz valamint a gyárakban előállított és forgalomba bocsájtott szeszek felett a lehető legszigorubb ellenőrzés gyakoroltatik.

Az exportszeszt maga a pénzügyminiszterium kiküldöttje a kerületi inspector ellenőrzi és az illetékes vámhivatal által kiállított hivatalos bizonylatok igazolják a szesznek az országból való kilépését és a bizonylatok valódiságát maga a pénzügyminiszterium ellenőrzi. Az exportra szánt szesz Romániában vámentes, tehát az államot károsodás vámmilletékben nem éri. Az exportszesznek tűzifa vagy más exportra szánt áruk közé való csomagolása a pénzügyminiszterium engedélye alapján történik. Tekintettel, hogy a szomszédos államokban a szeszadó a miénknek 4-5-szöröse, még a megadózott szesznek kicsempészése is jóízűletnek bizonyul.

Megadózott szesznek kicsempészése mennyiségben meghaladja azon exportszesz mennyiségét, amelyet permis alapján adóvisszatérítés mellett exportálnak. Ez a mennyiség 1924-ben Szatmár megyében 15 vagont tett ki és nem 40-et. Az adómentes exportszesznek az országban való maradásáról és forgalomba hozataláról lekötött hírek nemcsak az illető exportról, de magát a pénzügyminiszterium delegáltját az összes ellenőrző tisztviselőket és legfőképpen a vámhivatalt vádolják meg alaptalanul — mert eddig még egyetlen eset sem fordult

elő, amiből az exportszesznek az országba való maradását gyanítani vagy tettenérni lehetett volna. Az összes ily irányú feljelentésekről vagy tettenérésekről a vizsgálat során kiderült, hogy a szesz szabályszerűen meg volt adózva.

A Hitelbank múltévi zárszámadása.

A Szatmári Hitelbank ma délelőtti tartotta meg XV. évi rendes közgyűlését. Az igazgatóság jelentéséből kiemeljük a következőket:

A Szatmári Leszámitoló és Kereskedelmi banknak a múlt év elején bekövetkezett összeroppanása egyfelől, másfelől pedig a piacon lábrakapott magánhitelhez azt ez eredményezte, hogy betéteseink egy része nálunk elhelyezett pénzeit kivonta s ennek tulajdonítható, hogy betét állományunk az 1923-ik évhez képest csökkenést mutat. Ez azonban intézetünk tőkeerejét nem befolyásolta hátrányosan, mert betéteseinket az igen mobil folyószámlái kihelyezésünk csökkentése után mindenkor felmondás nélkül elégítettük ki és váltótárcánk még némi emelkedést is mutat a megelőző évhez képest.

Továbbra is kitartunk azon minden tekintetben helyesnek bizonyult elvünk mellett, hogy betéteseinknek túl magas kamatozás helyett teljes biztonságot szolgáltatassunk arra nézve, hogy betéteikhez szendszerint felmondás nélkül hozzájuthatnak. Ezen szolid elv az elmúlt év utolsó hónapjaiban a piacon uralkodó idegesség enyhülésével már éreztette is kedvező hatását.

Az elmúlt év 151838 18 Lei nyereséggel zárult, mely összegből osztaléklul 2000 drb. részvény után a 60 Lei 120.000 — Leit fizetünk, a rendes tartalékalaphoz 30.000 — Leit c-atolunk és a fennmaradó 1838 18 Leit új számlára visszük át.

Az a körülmény, hogy az intézet a változó konjunkturák között mindig egyformán szolid fejlődő tendenciát tartott, nagyrészt Gáspár Ede ügyvezető igazgató érdeme.

Uj paplankészítő műhely nyílt Deák-tér 7. (volt Fögel-ház)

A színházi szezon legutóteje...

Az elmúlt hét eseményei — A jövő hét programja.
Hírek a színház környékéről

A Pillangó kisasszony

két zsufolt ház közönségnek szerettefelejtellen élményi.

Világosra a legnagyobb operaszínpadok ünneplik most a Puccini emléket. Nem azért, mintha a közelmúltban elhalt komponista — Wagner óta a legnagyobb operaszerző — valamikor is elvesztette volna az eleven kontaktust a közönséggel. Vagy mintha halhatatlan művei, a Bohémek, a Tosca, a Pillangó, a Nyugat lánya rászorulóan arra, hogy a szerzőjük halálának aktualizálása révén galvanizálódjanak. — Szó sincs róla. Puccini megélt a saját halhatatlanságát, de nem úgy, hogy a munkássága, az amit alkotott, — lezárt, elintézt aktaként került volna be a zenetörténet nagy irattárába. Csak nálunk, egy ilyen kis színpadon, mint a szatmári, kellett megvárni a Puccini halálát, hogy a Pillangó kisasszony színterkerülhessen. Itt igazán csak a tragikus aktualitás galvanizálhatta a rendelkezésre álló erőket arra, hogy magukat súlyban és intenzitásban megsozsozoroza, leküzdjék a leküzdhetetlen nehézségeket, pótolják a nem pótolható hiányokat és így lehetséges keretét nyújtsanak a két főszerepet alakító *Márkus-művészpár* elsőrangú művészi teljesítményének.

Leküzdhetetlen nehézségek, hogy csak a legnagyobbat említsük: *nincs hova elhelyezni a zenekart*, amely egy Puccini partitúra gazdag és sokrétű hanghatásait csak megközelítően intenzív zenekari fényvel kihozhatná. Hallatlanul meleg és szivigató melódiait a vonósok rikattja Puccini, sok hegedű és sok celló kantilénájának kelletlen körülhullámozni a színpadról hangzó éneket. De nincs hova ültetni a vonósokat, — az orkeszter helye operetizzenekarnak van megépítve. (Még jó, hogy a hárfá valamivel teltebb zsongást tudott adni a zenekarnak.) Azután: *a társulat kór-sa* épen csak hogy alig elég a mai operettekhez, melyek lényeges munkát nem adnak neki, direkt úgy vannak megcsinálva. Tesék egy ilyea kórssal kihozni a Puccini tömeghatásait például a Pillangó első felvonásában. Arról ne is beszéljünk, hogy diszletek, kiállítás, rendezés tekintetében egy ilyen operaelőadás bizonyos előzetes, meglevő berendezkedést és azonkívül sok rutint is igényel.

Mindezeket tudni kell és meg kell írni azért, hogy a közönség is kellően fel tudja értékelni azokat a nagy energiákat, amelyeket a színház és különösen a vendég-dirigens *Bendiner Nán-*

dor, az előadás létrehozása és határozott sikere körül ki kellett hogy fejtsenek. Gondos és körültekintő munkájukért föltétlen elismerés jár nekik és az összes helyi erőknek, akik résztvettek az előadásban. Dregan Paula és László Erzsébet kisasszonyok becsületére válnak a szatmári városi zeneiskolának, ahol énekelni tanították őket; mindakélt fejlődésképes tehetség. A társulat tagjai közül Battyán és Keleti szépen helytállóak a nekik elég szokatlan operamiliéumban.

A két főszereplőt, Márkus Ritta asszonyt és Márkus Istvánt csak a hangversenydobogóról ismertük eddig; emlékezetes marad az a gyönyörű sikerük, melyet valamelyik múlt évi filharmonikus koncerten arattak. Most azonban revelációként hatott Márkus Ritta nemes művészsége. Tökéletes énekkultúra, pregnáns szövegkijelzés és ritmika, hibátlan muzikalitás: — ilyen felkészülés kell ahhoz az elsőrangú Pillangó alakításhoz, amelyet tőle kaptunk. És természetesen a gyönyörű hanglsten adománya. Szív van ennek az asszonynak a torkában. — lírai hűv és meleg drámaiság árad az énekeiből. Talán az öntudatlan ösztön, talán a fölényes tudatos intelligencia az, ami kihozza belőle azt a sok minden szépet. Mindegy. Le a kalappal előtte. Márkus István, (akiben, mint dr. Márkus Istvánban a legagilisabb és leghozzáértőbb művészeti felügyelőt is tiszteljük) — imponáns, férfias és egészen emberi Pinkerton jával méltó mellő partnere volt a feleségének, mert stílust, előkelőséget, fölényes művészetet tudott beleadni az alakításába. *L. E.*

Az Ember tragédiája.

Az elmúlt hét drámai teljesítménye az Ember Tragédiájának színrehozatala volt. A teljesítmény minőségének elbírálásánál szövegezzük le jóakarattal a jókaraktert, — tovább nem mehetünk a legjobb akarattal sem. Sok fogyatékosága volt a rendezésnek és előadásnak egyaránt — nem reprezentált művészi értéket a halhatatlan tragédia színrehozatala. A rendezésbeli fogyatékoságok különösen a tömegjeleneteknél voltak szembeötlők — a diszletek sem voltak illuziót keltők. Az előadás is alulmaradt a közepes szintű Marosi Ádámjánál, Kovács Luciferjénél sokkal jobb, igazibb alakításokat láttunk már a szatmári színpadon. Völcsy Rózi Évája öntudatos művészi teljesítmény volt. A kisebb szerepekről sem sok jót írhatunk. Általában az a véleményünk, hogy az évi mérleget nem volna

szabad ilyen teherfélékkel rontani.

A szombat esti zenekari hangverseny.

A satmári 37. gyalogezred zenekarának javára kitűnően sikerült zenekari hangversenyt rendezett szombaton az ezred tisztikara. Bendiner Nándor nagyhírű zeneigazgató dirigálta a zenekart, amelynek minden egyes száma tökéletes művészi teljesítmény volt. D. Dumitrescu rendőrprefektus ragyogó énektudását mutatta be. Muntean Jánosné örnagyné nagyszerű hegedűjátéka sokáig felejthetetlen marad. Bendiner Nándor saját szerzeményű snite-ivel is szerepelt, minden száma után frenetikus erővel zúgott fel a halás közönség tapsvihara. Előadás után reggelig tartó tánc volt a Dáciában.

László Hilda betegsége.

Hetek óta nagybetegem fekszik már a társulat nagyon értékes drámai művésznője László Hilda, akinek folyógyulladásához az orvosok véleménye szerint még jó néhány hétre van szükség. A közönség alig várja már, hogy színpadon viszontláthassa ezt a nagyon intelligens művészasszonyt, akinek Viktória szállóbeli betegszobájába valóságos zarándok utat rendeznek tisztelői, ismerősei, jóbarátai, kollegái.

Rendezési hiba a Márkus banketten.

A vendég Márkus-pár tiszteltetére Kovács szinagazgató a Pillangó kisasszony második előadása után bankettel rendezett a Dáciában. A bankettnek egy nagy szépséghibája volt, ami feltűnt Márkus István színészeti inspektoinak és ami mellett mi sem haladhatunk el szólnélkül. Nem tudjuk kinek rójták föl: a bankettet adó szinagazgatóknak, vagy Szabadkaynak, aki az adminisztrációs részét rendezte az estének, mindenesetre az, aki a mulasztást elkövette, súlyos hibát követett el: a művész színészinspektor tiszteltetére rendezett bankettre nem hívták meg a társulat tagjait. Még azokat sem, akik a darabban szerepeltek és áldozatos munkával hozzájárultak a két este anyagi és erkölcsi sikeréhez. Ha az a szempont vezette a bankett rendezőit, hogy tapintatosak akartak lenni a Márkus-pár iránt és csak cégjegyzett előkelőségeket hívtak el a bankettre, nagyon tapintatlanok voltak, mert a művészpár sokkal jobban szereti és tiszteli a színészeket, semhogy ez a tapintatosság kedvükre való lett volna. Azzal, hogy a direktció nem becsülte meg a saját színészeit, csak saját magát értékeli le — így gondolja Márkus István színészeti felügyelő is, aki rosszszalaszt fejezte ki a színészek távollattalása miatt.

Bocsánatot, még mindig a „Szamos”...

A Szamos ellen közérdekűből megindított offenzívákat Dénes Sándor végleg leterelte a személyeskedés keskeny pályájára, mert ez a vonal az „S” utcaja, ahol nyelvtörlőgéppel riaszt el minden komolyabb támadást. Ellenétesnek tartom az újságíró etikával folytatni e lap közérdekűt szolgáló hasábjain ezt a nyelvtörlőgépi csibészarcot éppen ezért, csak legszükségesebb személyes védelemben adom az alábbi nyilatkozatot.

Abban a lezserített helyzetű energiában, hogy a Szamos kódú nyilatkozataira csak válaszolhatok egy heit lebigasztó, az első indulattól megfeszítő, a temperamentumot nyugodtá fékező várakozás után kijelentem, hogy a Szamos szerkesztőségének és kiadóhivatalának együttes nyilatkozata *sacermellenül valótlán állításokat tartalmaz*.

Nem igaz az, hogy a csoport hozott ugyan szóösszegeggel határozatot, hanem az az igazság, hogy csoport azt a határozatot hozta, amelyet én a lapomban lekötöltem és amelyet az annak idején említett okok miatt a Szamos szerkesztősége és kiadóhivatala együttesen jogtalanul elvont a nyilvánosságtól. Tekintettel arra, hogy a Szamos szerkesztőségének tagjai csak nagyon kis hányadát képezik a szatmárvidéki újságíró csoportnak, egészen közömbös az, hogy kiadóhivatali terrorra meg gondolták és megfelelőzték azt a határozatot.

Nem igaz az, hogy az ügy meghozatalában résztvettem és szavaztam; az ítélen csak azért voltam jelen, hogy a sérelmet bejelentsem, — ezután minden tőlem teljesen függetlenül történt.

Igaz ellenben az, hogy azon a napon, amikor megjelent a nyilatkozat, amely védelemben vette Melchner Józsefet, ennek az urnak egy csempészeti ügyét tárgyalták a szatmári törvényszéken. Papp Ilie halotti vámm hivatalnok súlyosan terhelő vallomást tett Melchner ellen és a Szamos ahelyett, hogy mint más apró emberek eseteiben szokta, erről az elég érdekes ügyről, akárcsak egy hírben is megemlékezett volna, szívesen vállalja a *Szamos & Melchner* céget, ami elég nyilvánvalóvá teszi a cég hűtágjai közötti összefüggést.

Ami a Melchner elleni elfogultságomat illeti, Dénes Sándor

Méz kapható Str. Muntea (Zárda-utca) 20. sz.

Börgarnitura és gyermekkosci eladó Hermannál Bul. Besarabilor (Batthyányi u.) 11.

3 mtr. szövet teljes hozzávalóval

Lei 825

3

”

”

”

”

”

900

Schwartz és Lebovits nagyáruháza.

dorra hivatkozom, aki — emlékeztek csak vissza — felszólított arra, hogy Melchner ügyeit közérdekből állandóan portáln. kell; az okot is megmondta! Jelenlegi cégtársát akkor olyan jelzőkkel illette, amelyeket nem nem szokták tisztességes emberekre alkalmazni. Most én kérdezem: mivel magyarázza Dénes Sándor a Melchner melletti elfoglaltságát és azt a nagy

szimpátiát, amellyel, őt cégtársul fogadja?

Az a tény, hogy a Melchner ügyből kifolyólag a Szamos szerkesztősége kilép a helyi újságíró csoportból, szervezeti intern ügy, de ha már a nyilvánosságra hozták, felvilágosítottam a haláláremült nyilvánosságot, hogy az nem jelenti a szervezet feloszlását, csak azt fogja jelenteni, ha megtör-

ténik, hogy a kilépők szervezeten újságírók lesznek.

El vagyok készülve rá, hogy a holnapi számában városunk naponta megjelenő hirdető orgánuma szerény szövegoldalán ismét egy csomó hazugságot fog a fejemhez vágni. Ezekre talán már egy hét múlva sem válaszolok. Majd ismét akkor szölok, ha közérdekű komoly ügy adódik... (g)

nak — Igen, kiadom — semmi szégyelnivalójuk nincsen: Reismann Irma és Steier Anna, egy melegsziű poétaasszony és egy nagyszerű bátorsziű leány a Reinitz család titokzatos látogatói. Megfogom a kezüket szeretettel — talán hárman vagyunk összesen, akik tudjuk kikeret kell legjobban sajnálni a Reinitz-ügyben... (g. e.)

Látogatás az elátkozott házban...

A legszerencsétlenebb Reinitz-áldozatok. Reinitzné szeretne a Grósné sorsán lenni. Hét árvánál árvaabb árva. Agyalok, akik ennivalót és vigasztaló szót hoznak az elátkozott házba.

A huszonnyolc oldalra terjedő vádirat sem tartalmaz pozitív bizonyítékot — hogyne reménykedne tehát az a szerencsétlen megtörtént asszony, az a hét gyermek, akiknek férje, apjuk Reinitz Jakab a hipotézis vádgyula tejéjére állított rablógyilkos...

Es mégis: ahogy tegnap este ott voltam az elátkozott házban, ahogy beszélgettem a feleséggel a gyermekekkel, valahogy azt az impresszió nyertem, hogy nagyon elfakult már a hitük másfél esztendő óta, mikor legutóbbiára ott jártam és amikor őszinte hitvallásával, füldeklő sirással tetetetlen igazsággal Izstentbívták segítségül Reinitz ártatlanságának bebizonyítására.

Most... Szerencsétlen, megtört, szenvedő asszony Reinitzné, halkszavú, riadt gyerekek, szőlőn ülnek mellettem és amikor fölteszem a kérdést: bűnösnek tartják-e Reinitz Jakabot, néma csend a válasz. Hallgatnak a gyermekek, hallgat az anya, feleség, aki néhány másodperc múlva a szívéhez kap és feljajlik nyögő:

— Mit tudom én?... Én nem hiszem. Utolsó csepp véreimig, utolsó tudatomig nem fogom hinni... Ma délután imádkoztunk. Annál a téletnél nyitotta föl a kislányon az ima könyvet, amely azt mondja: »boldog az, aki tudja, hogy az Isten minden cselekedetünket látja... És a kislányom sirva kérdezte:

— Emlékszel, anya, minden szombaton délután ezt imádkoztatta velünk...

A szerencsétlen asszony szava zokogó sirásra fullad.

— Mit tudom én... Lehetőség-e az, hogy ez ember, aki olyan vallásos volt, ilyen szörnyűséget cselekedett volna? Ézelőtt egy esztendővel még gondolni sem mertem volna... Ma már nem tudok semmit...

Hosszu csend, az anya lélekbe markoló elfojtott zokogása, a gyermekek halk sirása...

Igen kimondom. Talán megvetnek érte, talán előítéletekkel kell szembeállnom, de kimondom, mert őszintén érzem, nagyon sajnálom ezt a szerencsétlen családot. Sajnálom akkor is, ha gyilkolt Reinitz, mert nem az erdőben talált hullák a legborzalmasabb áldozatok, hanem ez a szerencsétlen asszony és a hét gyermek, akik olyan kínos másfél esztendő éltek.

— Én sokszor úgy érzem, hogy ami most történik az nem is lehet igaz. Egy rossz álom

ez, amelyből felébredünk... Mi történik?!

Kimondja a nagy szót:

— Ha meghalt volna, Istennem, milyen más lett volna. Borzasztó amit mondan tudom, de kimondom: irigylem Grósnét!

Eszembe jut Grosz Hermanné a nagybányai erdőben talált Grosz Herman özvegye. Eszembe jut, amikor nemrégiben azt mondta nekem:

— A gyermekeim kérdezik, mikor viszem el már nekik Reinitz szemét?

Sok tearális pózzal mondta: Általában itt is Kassán is, valahányszor találkoztam vele, mindig sok tearális pózt tapasztaltam a modrában. Valahogy úgy éreztem: furdik a hírességben. A két asszony között igazi, őszinte részvétem a Reinitznéé. Tudom a közvélemény megütöztetését majd ezen is, de nekem sokkal fájdalmasabb látvány a »tömeggyilkos« szenvedő felesége, mint a férje halálát szinpad szavakkal végighurcoló, szerkesztőségeiben lebzselő önmagáról folyton irálni akaró Grósné, aki olyanokat mond, hogy a gyermekek kérdi tőle: mikor hozza el már neki a Reinitz szemét? Gyermeki léteből nem fogan ilyen kérdés, csak egy hisztérikus, szomorú hírességében telzselő asszony mondhat ilyen mondatokat szerkesztőségeiben...

— Mondja R. Reinitzné, nem jó volna, ha maguk elmennének innen lakni, ahol mindenki és minden pokoli teszi az életüket?

— Mennék mi kérem, az egyik fiám ki is ment már Palesztinába, ha csak lehetséges utánamegyünk...

— Nem fog elválni az urától?

— Nem tudok kérem erre válaszolni. Nem tudom mi lesz, nem merem elhinni, hogy elkövette azokat a borzalmakat.

Arról esik szó, hogy miből élnek.

— Az üzlet hoz valamit, az emberek itt a környéken kezdenek már megcsalni becsületet és járnak hozzánk vásárolni. Két látogatónk van gyakran, akik segítenek rajtunk, ha nagy szükségét szenvedünk.

Nagyon érdekel, ki lehet az a két ember, aki beherézkedik ebbe az elátkozott házba és aki minden előítéletlen, konvencióntul meglátta, megérezte, hogy itt egy szerencsétlen asszony hét árvaiból árvaiból gyermekeivel segítségre jöszóra

szorul. Nehezen árulta el Reinitzné én is gondolkodom rajta, kiadjam-e őket a nyilvánosságnak.

Hogyan sorsolják ki a négymilliót házat?

Négy részletben történik a sorsolás. — A sorsoló bizottság közlése

A Kósa féle ház sorsolás iskolai teremtet. Az igaztanfogalomnak a mai viszonyok között ugyszólván egyedüli lehetséges módját választotta Brach Nánán is, aki az állomással szemben újonnan épült emeletes házat sorsolja ki. A napilapban megjelent erre vonatkozó híradás helyreigazítása képen a sorsolást teljesítő bizottság a következőket közli:

A kisorsolandó ház négy részletben kerül sorsolás alá és pedig hétezer darab 300 lejes sorsjegy ellenében az emeleti részt sorsolják ki, amely számlodai célra alkalmas.

Kétezer darab 300 lejes sorsjegy ellenében három földszinti üzlethelyiség és három szoba konyhás lakás kerül kisorsolás alá. Ilyen részlet kettő van, míg

a harmadik ugyancsak kétezer darab sorsjegy ellenében négy üzlethelyiséget és négy szoba konyhás lakást sorsolnak ki.

Összesen tehát az egész épület tizenháromezer darab 300 lejes sorsjegy ellenében, tehát ennek megfelelő 3 millió kilencszáz ezer lej értékben sorsolják ki.

Közi a sorsoló bizottság, hogy a nyertesek nem örök időkre szülő tulajdonjogot, hanem harmine évig tartó hasznélvezeti jogot nyernek, mert az építkezés a városnak ingyen telken történt azzal a kikötéssel, hogy harminc év múlva az épület a város tulajdonát fogja képezni.

A sorsolásra meg van a pénzügyigazgatósági engedély és így már kezdetét is vette.

A zsidókórház orvoskérdése körül

Egy tendencia nélkül való közlemény tendeciózus beállítás. — Ki kavarja az orvoskérdést? Ragalom hadjárat egy orvos ellen.

Az elmúlt héten a kórházakció kapcsán arról írtunk, hogy az orvoskérdés is előtérbe került, annyira megérett már a kórházépítés ügye. Információink alapján közöltünk egy orvoslistát, amelynek nyomán olyan hullámok kavarodtak, hogy valóban meglepődünk a nagy és mindenképpen érthető hatásán annak a közleménynek, amely minden célkitűzés nélkül csupán érdekes kurióznak íródott. Mi nem állítottunk pozitívumokat csupán feltevéseket közöltünk anélkül, hogy bárkinek az érdekeit előmozdítni, vagy keresztezni akartuk volna, és mégis akadt valaki, aki riadót fújt a közlemény után, még annak az árán is, hogy a kórházügy kárára megy a felidézett háboruszkodás. Nagyon sajnáljuk, hogy megjelent az elmúlt heti közlemény, amely — akaratlanul — személyes érdekeket sértett és amelynek nyomán egy fiatal orvos megsértett személyes ambíciója alarmizálta a kórházakció vezetését és a város orvosi karát és megtevesztő beállításával kellemetlen helyzetbe

hozott egy nagyon értékes és ugyanolyan szerény orvost, akinek a neve szintén kombinációba került. De ha már megjelent az orvoskérdést tárgyaló talán még tulságosan korai közlemény, a leghatározottabban tiltakozunk kell az ellen, hogy azt valaki személyes érdekből úgy állítsa be, mint sugalmazott és valakinek az érdekeit szolgáló cikket.

Talán ismét kellemetlen helyzetbe hozzuk azt az orvost, aki ellen a tendeciózus vádaskodás történik, talán a levélírtkot is megsértjük, amikor az alábbi magánlevelet a nyilvánosságra hozzuk, de az igazság bizonyítékul ki kell szolgáltatnunk a félrevezetett közvélemény tájékoztatására. Ime az elmúlt hét folyamán a következő levelet kapjuk:

Igen tisztelt Szerkesztő Ur! B. lapja zsidókórházról szóló közleménye több orvosjelölt neve mellett az enyémet is megemlíti és pedig dicsérőleg kiemelve. A cikk következtében népszerűség hajhászás vádjá és kórházi allásra való törtétes gyarujára árasztott el a z o n k i v ü l szerénységemet

